

Magyar dínó is Budakeszin

Már tavasszal többen gyanút fogtak, amikor az első őshüllők begördültek Budakeszi főutcájáról a Szanatórium utcába. Persze nem a saját lábukon, hanem teherautó-platón. Szemfüles kollégánk már akkor kiszimatolta, hova tartanak, s mi készül. Aztán csak nyilvános lett a hír: Dínó Park nyílik hamarosan a Budakeszi Vadasparkban, így végre időutazásban is részt vehetnek az ide látogatók. Június 17-én aztán meg is nyitotta kapuit az új látványosság.

Hogy menjünk, kis gazdánk mint a villám, vagy mint a gondolat?

Munkatársunk ellátogatott hát a helyszínre, ahol huszonegy dinoszauruszfajtaival ismerkedhetnek meg a látogatók, „akik” jó kéthektáros területen legelésznek békésen. Persze nem élő állatokról van szó, arra még kicsit várni kell, bár jelentjük, a genetika rohamos fejlődése nem ismer határokat, de egyelőre ezek a dínók műanyagból készültek. Kárpótlásul: életnagyságúak és teljesen élethűek.

A létesítmény nemcsak a szórakozást, az ismeretterjesztést is szolgálja a Vadaspark küldetésével összhangban: alapos, tudományosan megalapozott, de közérthető táblák igazítanak el egy-egy példány faji jellegzetességeiről: élőhelyéről, a földtörténeti korról, amelyben létezniük adatott, táplálkozási és egyéb szokásaikról stb.

Tapasztalataink szerint nagy sikere van máris a magyar

dínónak: megtekinthető ugyanis az első magyarországi dinoszaurusz lelet, a tornai Hungarosaurus méretarányos másolata is. A legnépszerűbbek a mozgásra és hangadásra képes mobil szobrok (hat van belőlük), szoros versenyben azzal a két példánnyal, amelyen lovagolhatnak (vagy dinogolhatnak? *Hogy helyes? – a Szerk.*) is a gyerekek.

Ha pedig kellően kicsodálkozták magukat az ide látogató ifjak és felnőttek, rövid séta után fölkereshetik az élő állatokat. (Hiperaktívoknak meg ott a Kalandpark!)

Borz Tóbiás

Állati meleg van

A Budakeszi Vadaspark állatgondozói hűtő finomságokkal könnyítik meg a vadaspark lakóinak életét a tomboló kánikulában. A szakemberek ezzel az állatok egészségét – súlyosabb esetben pedig életüket is – fenyegető hőségveszélyekre figyelmeztetnek.

A Budakeszi Vadaspark állatgondozói a kisebb és nagyobb állatoknak kínált, jégbe hűtött gyümölcskockákkal arra hívják fel az állatbarátok figyelmét, hogy a tomboló kánikulában az állatokat is legalább annyira megviselheti a már-már trópusi időjárás, mint embertársainkat.

Kő kövön marad

Pár napja múlt 345 éve, hogy hazánk történetének legnagyobb földrengése pusztított Észak-Nyugat Magyarországon. Az 1763. június 28-án bekövetkezett természeti katasztrófa epicentruma Komárom volt. A település mellett Győr és Zsámbék környéke szenvedett legtöbbit. A földrengés korabeli följegyzések szerint 63 áldozatot követelt, s erősségét – utólag – a tudósok körülbelül 6,3-as erősségűre becsülték a Richter-skálán.

A földrengésben a súlyosan megrongálódott a zsámbéki templom: leomlott az északi mellékhajója – a romot pedig már senki sem újíttotta fel. A kövek egy részét elhordták, s talán az egész az enyészete lett volna, ha az 1870-es években Rómer Flóris és Henszlmann Imre nem ismeri fel az értékét. A 19. század végén aztán Möller István konzerválta romként a csonka templo-

mot, amely azóta a magyar műemlékvédelem egyik ikonikus épületévé vált. És amióta azzá vált, azóta viták kereszttüzében áll. Évtizedek óta folyik a vita arról, mi legyen „Romi” sorsa. Nemrég, nem először, megkongatták a lélekharangot a romtemplom (templomrom) fölött. Szakemberek szerint, ha belátható időn belül nem történik valami, hamarosan a zsámbéki épületnek már csak hült helyét láthatja az utókor. A kövek mállanak, a szerkezet lazul. A város főépítésze, Marthi Zsuzsa nemrég a műemlékem.hu internetes hírportállal osztotta meg gondolatait a romokról. Ebben így ír: „Az egykori premontrei templom – amely most állami tulajdonban van, bár a helyi plébániaszolgálatot a rend egy tagja látja el – valóban méltatlanul pusztul jelenleg. Marékszámba hullik belőle a kőpor, a szerkezet is kezd tönkremenni. A keleti

oldalon, a szentély környékén már több részt is elkerítettek a látogatók elől, hiszen a szabadon álló ívek, falcsontok egyre instabilabbá válnak.”

A ma látható templom közvetlen elődjét 1220 után építették III. Béla második felesége családjának, Aynard lovagnak a leszármazottjai.

Mátyás király elvette a premontrei monostort a rendtől, majd a pálosoknak adta. Ekkor késő gótikus stílusban átépítették. Felszentelésére (és persze befejezésére) csak a tatárjárás

után került sor. A török korban erődítménnyé alakították át az épületegyüttest, így viszonylagos épségben élte a 17. század végét, a földrengésig.

Zsámbék tavaly és idén is rendezett egy-egy konferenciát, ahol a műemlékes, múzeumi, turisztikai szakemberek keresték a választ, miként lehetne megőrizni, s használhatóbbá tenni Magyarországon egyik legértékesebb középkori emlékének az is szóba került, hogy lefedjék a templom hajóját.

Boros Zita

Földrengések ma is vannak, képünkön a 2016-os, umbriai katasztrófa képe egy romba dőlt templomról